

Metges de BCNatal consideren que és necessari impulsar campanyes de sensibilització com les que es duen a terme amb el tabac

Ni una copa d'alcohol durant l'embaràs

- Els professionals mèdics estableixen que l'única dosi segura de consum d'alcohol en l'embaràs i l'alletament ha de ser zero, ja que l'alcohol pot incidir negativament en el creixement del nadó, afectar el seu neurodesenvolupament i augmentar el risc de malalties en l'edat adulta.
- L'estudi, elaborat per BCNatal (Centre de Medicina Maternofetal i Neonatal de Barcelona, de l'Hospital Sant Joan de Déu i l'Hospital Clínic) i impulsat per "la Caixa", va contrastar les manifestacions de les embarassades als qüestionaris mèdics amb els resultats de les anàlisis del seu cabell. Això va reflectir un consum d'alcohol en el 42 % dels embarassos.
- Els autors del treball han constatat que moltes dones creuen que ingerir petites quantitats d'alcohol —com una copa de vi a la setmana, considerat consum social— no és nociu per al fetus, o no perceben com a alcohòliques begudes que contenen nivells d'alcohol nocius per als nadons.
- La xifra de consum d'alcohol augmenta en les embarassades amb creixement fetal restringit (un tipus d'embaràs de risc), cosa que pot generar efectes greus en els nadons.
- Els metges i científics autors de l'estudi consideren que és necessari impulsar per a l'alcohol campanyes de sensibilització com les que es duen a terme amb el tabac.

Barcelona, 23 de gener de 2019. Fins al 40 % de les dones gestants podrien consumir alcohol en una quantitat que diferents entitats internacionals qualifiquen com a «consum social», i que equivaldria a una copa de vi a la setmana. Tot i així, només entre el 2 i el 3 % d'aquest col·lectiu en són conscients quan els professionals els ho pregunten a través de qüestionaris estandarditzats. Són les conclusions d'un estudi elaborat per BCNatal i publicat a la revista internacional *Alcohol* en el qual han participat, entre d'altres, la Dra. Gómez-Roig, com a investigadora principal, el Dr. García-Algar i el Dr. Eduard Gratacós, director de BCNatal.

L'estudi, impulsat per "la Caixa", va incloure 153 dones embarassades, la majoria d'elles amb embarassos normals, i un grup de dones amb retard de creixement fetal. Totes les dones van tenir els seus fills a BCNatal (Hospital Sant Joan de Déu i Hospital Clínic de Barcelona). Després de donar a llum, els professionals els van preguntar sobre el consum de tabac i alcohol durant l'embaràs, mitjançant qüestionaris estandarditzats per a aquest tipus d'estudis. Així mateix, els van prendre una mostra de cabell de 9 centímetres (1 centímetre de cabell correspon a un mes), per detectar la presència de marcadors del consum de tabac o alcohol durant l'embaràs (nicotina i etilglucurònid, respectivament). Els cabells es van analitzar en un laboratori de referència (National Centre on Addiction and Doping, Roma), especialitzat en l'estudi de biomarcadors d'alcohol en cabell, i mitjançant una metodologia pròpia que ha demostrat ser molt fiable i precisa per detectar únicament alcohol procedent del consum de begudes alcohòliques. Els valors que s'obtenen per al cabell es poden classificar, segons la Society of Hair Testing (SoHT), en tres nivells: abstinència, consum social —el que es considera, com a màxim, una copa de vi a la setmana— i consum excessiu crònic.

Quan al mateix estudi es va analitzar el consum de tabac, els resultats comparatius entre els qüestionaris estandarditzats i les anàlisis de cabell van ser molt semblants, ja que les dones van declarar, i es va detectar en el cabell, un consum de tabac aproximadament del 16 %.

Però pel que fa al consum d'alcohol, les diferències entre l'acceptació per enquesta i la detecció en cabell van ser molt importants. Fins al 42 % de les embarassades registraven valors d'alcohol en cabell que la SoHT qualifica com a consum social. És molt difícil establir una equivalència entre l'anàlisi en cabell i el consum real a cada moment. Les concentracions en cabell d'etilglucurònid que entren dins d'aquesta definició són molt àmplies, des de 7 fins a 45 picograms per mil·ligram de cabell. A més, l'estudi va analitzar el consum de forma mitjana en l'embaràs. Però les dades permeten assegurar que en un grup d'embarassades hi va haver consum ocasional d'alcohol durant la gestació. Aquestes dades coincideixen amb altres estudis elaborats en altres societats del món desenvolupat, i també amb un estudi previ més reduït que es va dur a terme igualment amb dones ateses a l'Hospital Sant Joan de Déu.

Segons els autors del treball, les dades il·lustren que en la nostra societat hi ha una discrepància important entre la percepció de moltes dones i la realitat sobre el consum d'alcohol durant l'embaràs. Possiblement aquest fet reflecteix algunes idees imperants en la nostra societat —on el consum d'alcohol està molt integrat en la vida quotidiana—, segons les quals petites quantitats d'alcohol són inofensives i potser no representen ni tan sol un «consum de debò». No obstant això, les dades científiques conclouen clarament que petites quantitats d'alcohol poden tenir efectes negatius sobre el desenvolupament del fetus.

L'alcohol passa immediatament al fetus, on és tòxic per al teixit neurològic. En la seva forma més greu i amb consums alts, provoca la síndrome alcohòlica fetal (SAF), amb retard intel·lectual i malformacions. Òbviament, no tots els casos són greus, però, de la mateixa manera que amb el tabac, estudis experimentals han demostrat que quantitats petites d'alcohol poden interferir en la formació del cervell fetal i produir problemes de comportament i aprenentatge futurs. A més, l'alcohol pot alterar l'absorció

de nutrients, el metabolisme maternofetal i el creixement fetal, amb un risc més alt de problemes de salut en l'adult. Finalment, també s'associa a una prematuritat més gran.

Els professionals estableixen que l'única dosi segura de consum d'alcohol en l'embaràs i l'alletament és zero. Com comenten els autors, els resultats demostren que és urgent estudiar la manera de prendre mesures sobre el tema, com les que es duen a terme amb èxit per prevenir el consum de tabac, amb l'objectiu de sensibilitzar les embarassades sobre els greus efectes de l'alcohol sobre el fetus i, en conseqüència, sobre la importància de **no consumir cap quantitat d'alcohol durant la gestació.**

L'estudi ha estat cofinançat per "la Caixa", la fundació britànica Cerebra i la Comissió Europea. Com a conseqüència d'aquests resultats, BCNatal continua impulsant noves recerques per entendre millor els moments de consum d'alcohol més elevat en gestants, i ha iniciat un gran estudi per demostrar que una intervenció activa amb entrevistes motivacionals podria reduir radicalment el consum d'alcohol i les seves conseqüències negatives sobre la salut fetal i la qualitat de l'embaràs en general.

Més informació:

Departament de Comunicació de la Fundació Bancària "la Caixa"

Irene Roch: 934 046 027 / 669 457 094 / iroch@fundaciolacaixa.org

Pere Lorente. Fetal Medicine Research Center. Tel 667641828